Täysistunto

Torstai 20.2.2020 klo 15.59—19.11

3.1. Suullinen kysymys huumeongelmista (Mika Niikko ps)
Suullinen kysymys SKT 12/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Niikko.

Keskustelu

16.01 **Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! Viime viikkojen aikana lukemamme uutiset nuorten huumekuolemista ja kaupunkikirjasto Oodin tapahtumista ovat karua mutta eivät yllättävää luettavaa. Suomessa on todellinen huumeongelma ja huumeiden käyttö on kasvanut räjähdysmäisesti. Viime vuonna Suomessa kuoli huumeisiin enemmän ihmisiä kuin koskaan aikaisemmin. Eniten huumeet tappavat nuoria, ja lisäksi myös lapset kuolevat huumeisiin. Myös kouluissa lisääntynyt huumeiden käyttö aiheuttaa levottomuutta ja turvattomuutta. Opettajat kokevat, että he ovat jääneet yksin huumeongelman kanssa.

Suomen nykyinen huumestrategia on laadittu vuonna 1997. Suomen huumausainetilanteessa ja huumeita koskevassa toimintaympäristössä on tapahtunut tämän jälkeen valtavia muutoksia, jotka vaativat pikaista huomiota. Arvoisa sosiaali- ja terveysministeri Pekonen, millä aikataululla hallitus päivittää huumausainestrategian vastaamaan nykypäivän haasteisiin, ja millä tavalla hallitusohjelmassa mainittu periaatepäätös huumausainepolitiikasta tulee vähentämään huumeiden käyttöä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Kiuru nostaa kättä.

16.02 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan tämä kuuluu tässä meidän yhteistyössämme vastuuministeri Pekosen kanssa minun kontolleni.

Ensinnäkin hallitusohjelmaneuvotteluissa ollaan sitouduttu siihen, että tälle ilmiölle tehdään enemmän yhdessä hakien sellaista visiota, joka kantaa myös tulevat vuodet. On sanottava, että lasten ja nuorten osalta edustaja Niikko osuu naulan kantaan. Kyllä maailma on muuttunut niin paljon, että emme taida täällä eduskunnassa edes osata kuvitella, mitä se tosiasiassa tänä päivänä on. Otan hyvin vakavasti teidän toiveenne siitä, että tässä asiassa täytyy pystyä parempaan.

Haluan sanoa, että me tulemme tekemään päihdelainsäädäntöön muutoksia ja tulemme hakemaan selkeästi strategisemmalla otteella vastauksia näihin kysymyksiin, mutta ensimmäinen ja tärkeä on se, että olen myös kutsunut päihdetyötä tekevät toimijat nyt kokoon, jotta me voisimme jo tässä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen, sisällön ja rakenteen

uudistuksen yhteydessä katsoa, pitäisikö [Puhemies koputtaa] tässä isossakin kuvassa jo ulottaa toimia siihen. Ja sitten täällä substanssilaissa tulee lisätoimia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tähän aiheeseen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.04 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Ohisalo, te olette sanonut, että vihreät kannattavat huumeiden käytön rangaistavuudesta luopumista, mukaan lukien kovien huumeiden käytön sallimista. [Oikealta: Ohhoh!] Dekriminalisoimisessa ei ole kyse vain yksittäisen ihmisen valinnoista tai ministerin omasta arvomaailmasta vaan paljon laajemmasta yhteiskuntamme turvallisuutta koskevasta kysymyksestä.

Haluan muistuttaa, että sisäministeriö vastaa sisäisestä turvallisuudesta ja päämääränä on, että Suomi on maailman turvallisin maa nyt ja tulevaisuudessa. Huumeet aiheuttavat uhan sisäiselle turvallisuudelle ja ovat kallis paukku yhteiskunnan koko sektorille. Muun muassa poliisiylijohtaja Seppo Kolehmaisen mukaan minkäänlaista huumeiden liberalisointia ei tulisi sallia. [Kokoomuksen ryhmästä: Juuri näin!] Arvoisa ministeri Ohisalo, oletteko edelleen samaa mieltä, mitä olette aikaisemmin lausunut, ja ymmärrättekö te myös sen, että tällaiset lausunnot antavat nuorisolle vääränlaisen kuvan huumeiden haitoista ja [Puhemies koputtaa] että ne vähättelevät käytöstä aiheutuvia yhteiskunnallisia ja sosiaalisia haittoja?

16.05 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Niikolle kysymyksestä.

Sisäministeriön raporteissa on vuosia kirjoitettu auki se, että syrjäytyminen on sisäisen turvallisuuden suurin uhka. Kyse on siitä, että ihmiset jäävät tässä yhteiskunnassa ulkopuolelle työstä, koulutuksesta, palveluista. Usein, valitettavasti, nykyisellään on niin, että jos ihmisillä on jokin ongelma, niin ihmiset eivät saa ajoissa siihen apua. Tähän kysymykseen, myös huumeidenkäyttökysymykseen, meidän täytyy puuttua yhdessä moniammatillisesti. Se, mistä ollaan täysin samaa mieltä ja samoilla linjoilla poliisin kanssa, on se, että moniammatillista yhteistyötä tarvitaan. Poliisin ennalta estävä strategia on erittäin keskeisessä asemassa siinä, että hyvässä aikataulussa, hyvissä ajoin poimitaan ne nuoret, joilla on riskejä jäädä sivuun yhteiskunnan hyvästä kehityksestä. Poliisien resursseja tämä hallitus on lisännyt, tulee lisäämään tästä eteenpäinkin. Ennaltaehkäisy keskiöön, haittojen vähentäminen ylipäätään keskiöön kaikessa siinä, mitä tehdään, ja kokemusasiantuntijoiden kuuleminen entistä vahvemmin. [Puhemies koputtaa] Uskon, että ministeri Kiuru erityisesti [Jani Mäkelä: Vastaus!] ymmärtää tämän kokemusasiantuntijoiden kuulemisen myös tässä yhteydessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Henriksson pyytää puheenvuoroa.

16.06 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen hallitusohjelmassa ei ole sanaakaan siitä, että esimerkiksi kannabiksen käyttö dekriminalisoitaisiin. [Leena Meri: Hyvä, oikein hyvä!] Se ei tule kysymykseen tällä hallituskaudella, ja tämä on hallituksen kanta, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] mikä on myös todettu tästä aitiosta monta kertaa jo aikaisemmin.

Se on sitten eri asia, että ylipäänsä huumeongelma on tänä päivänä todella vakava asia, ja se on niin, että se ei ole ainoastaan pääkaupunkiseudulla ja suurissa kaupungeissa, valitettavasti huumeongelma on läsnä myös pienemmissä kaupungeissa ja kunnissa, ja sen takia tämä on meille kaikille kuuluva kysymys. Meidän pitää miettiä, millä tavalla pystymme poikkihallinnollisesti — niin kuin ministeri Ohisalo tässä esitti ja ministeri Kiurukin otti esille — paremmin kuin tänä päivänä ennaltaehkäisemään sitä, että nuoret joutuvat siihen porukkaan, jossa huumeita väärinkäytetään. Meidän pitäisi tehdä kaikkemme, jotta niin moni nuori kuin mahdollista ei koskaan [Puhemies koputtaa] joutuisi sellaiseen tilanteeseen.

16.07 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huumeiden katukauppa etenkin Helsingissä on räjähtänyt käsiin. Ei ole tavatonta nähdä täysin avointa pilleri- ja muuta kauppaa niin keskustassa, Hakaniemessä, Sörnäisissä kuin esimerkiksi Itä-Helsingissä. Aineita tarjotaan hyvin nuorillekin ihmisille. Niin sanottuja euron pillereitä ja muita aineita kauppaavat usein maahan EU:n vapaan liikkuvuuden ansiosta päässeet pääasiassa itäisen Euroopan kansalaiset. Poliisin mukaan toimintaa johdetaan Romaniasta käsin, pillerit ostetaan Unkarista ja Suomeen ne tulevat esimerkiksi Tornion kautta. Poliisi on usein voimaton, resurssit eivät kerta kaikkiaan riitä tämän kaltaiseen rikollisuuteen puuttumiseen. Muutaman päivän tehoiskuista ei ole apua. Kysyn hallitukselta: mitä te aiotte tehdä, jotta kaduillamme rehottava ja vakavia häiriöitä tuottava huumekauppa saadaan kitkettyä?

16.08 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Purralle hyvästä kysymyksestä. Suomessahan tehdään vahvasti yhteistyötä poliisin, Tullin ja Rajan kesken. Tämä PTR-yhteistyö on toiminut jo vuosia ja on erittäin toimivaa, mutta se ei toteudu ilman riittäviä resursseja. Olemme hallintovaliokunnassakin yhdessä keskustelleet tästä asiasta, että Suomen turvallisuusviranomaisten kenttä on laajalti erittäin heikosti resursoitua. Jos verrataan pelkästään vaikka Ruotsiin, poliisien määrät ovat erittäin pienet suhteessa väestön määrään. Tähän hallitus on jo ohjelmassaan tarttunut, se lisää joka vuosi poliisien määrärahoja. Tällekin vuodelle tulleet määrärahalisäykset on kohdennettu muun muassa sinne ennalta estävään toimintaan, mikä nimenomaan on sitä hyvin varhaisessa vaiheessa puuttumista.

Totta kai järjestäytyneen rikollisuuden torjunta on ihan yhteinen eurooppalainen iso haaste. Siinä Suomi ei suinkaan ole yksin, vaan Europolin kanssa hyvässä yhteistyössä vaihdamme jatkuvasti tietoja jäsenvaltioiden kesken, ja paitsi eurooppalaista yhteistyötä myös kahdenvälistä yhteistyötä tehdään monessa. Muun muassa eräänä avauksena tässä olen esittänyt, että pohjoisen rajalla täytyy myös vahvistaa poliisien yhteistyötä maiden rajojen yli, [Puhemies koputtaa] jotta voidaan puuttua tällaisiinkin kysymyksiin yhdessä.

16.09 **Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tässä jo kävi ilmi, hallitusohjelmaan on kirjattu haittojen vähentämisen ohjelma liittyen huumausainerikollisuuteen. Luin joululomalla Kultainen vasikka -kirjan, joka kertoo järjestäytyneestä rikollisuudesta. Jo 90-luvulla Suomen vankiloissa on puhuttu niin kutsutusta humaanista päihdepolitiikasta ja haittoja vähentävästä päihdepolitiikasta, johon rikollisjärjestöt haluavat mukaan. Ovatko hallituksen vastaavat ministerit tietoisia, että tähän liittyy myös järjestäytynyt rikollisuus silloin, kun pyritään laillistamaan asioita, jotta he pääsisivät lailliseen

kauppaan mukaan? Ja eikö yhteiskunnan tehtävä ole pyrkiä käytön vähentämiseen? [Leena Meri: Juuri näin!]

16.10 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella niin, että järjestäytynyt rikollisuus tekee paljon haittaa meidän yhteiskunnallemme ja paljon haittaa ylipäänsä maailmassa. Mitä vankiloihin tulee, niin vankiloissahan yritetään pitää huolta siitä, että sinne ei tulisi huumeita. Tätä varten myös Risen sisällä on tehty paljonkin sen eteen, että vankilaturvallisuus paranisi.

Itse olen ajatellut myös, kun olen käynyt maailmalla katsomassa muitakin vankiloita, että voi olla, että meilläkin on edessä sellainen tilanne, että me joudumme tulevaisuudessa tarkistamaan ihmisiä, jotka kulkevat vankilasta ulos ja sisään päivittäin, elikkä myös heidät, jotka tekevät siellä työtä, toisella tavalla kuin ehkä tänä päivänä.

Järjestäytynyt rikollisuus on todella vakava asia, ja siihen meidän pitää yhdessä myös yrittää puuttua niin hyvin kuin mahdollista. Tässäkin tarvitaan rajat ylittävää yhteistyötä, ja sitä myös poliisin osalta tehdään. [Puhemies koputtaa] Siitä tietää varmasti ministeri Ohisalo vielä enemmän.

16.12 **Marko Kilpi kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvallinen Suomi ei tarkoita sitä, että pelkästään poliisin resurssia parannetaan. Koko ketjun on oltava kunnossa: poliisi, hätäkeskus, syyttäjä, tuomioistuin ja vankeinhoito.

Syyttäjille on hallitusohjelmassa myönnetty lisärahoitusta. Olen kysynyt oikeusministeriltä julkisessa kuulemisessa siitä, meneekö tuo lisärahoitus nouseviin vuokra- ja ict-kuluihin vai henkilöiden palkkaamiseen. Vastasitte, että palkkamenot menevät eri momentilta, joten lisärahoitus menee täysimääräisesti henkilöstön palkkaukseen. Syyttäjien määrä on nyt kuitenkin vähentynyt 20:llä. Kuinka tämä asia nyt on?

Sisäministeriltä haluaisin kysyä tätä samaa asiaa. Kuluuko poliisin lisärahoitus tosiasiassa nouseviin vuokra- ja ict-kuluihin eikä henkilöstön palkkaukseen? Eroavatko oikeusministeriön ja sisäministeriön käytännöt rahankäytön ja eri momenttien suhteen? Onko nyt niin, että poliisien ja syyttäjien määrät tulevat tosiasiassa vähenemään eikä kasvamaan?

16.13 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuoden 2020 talousarvioesityksestä käy ilmi, että Syyttäjälaitoksen henkilöstön määrä on tänä vuonna 14 suurempi kuin viime vuotta koskevassa talousarvioesityksessä. Tämä on siinä keltaisessa kirjassa, mikä on myös edustajalla. Syyttäjälaitoksen taloudellista tilannetta on voitu vahvistaa hallitusohjelmassa sovituilla määrärahalisäyksillä ja talousarvion mukaisten määrärahojen jakopäätöksillä. Tämä on selkeä parannus ja suunnanmuutos vallinneeseen kehitykseen. Se, että Syyttäjälaitoksen henkilötyövuosimäärä kuitenkin laskee tänä vuonna viime vuoden toteutuma-arviosta, johtuu siitä, että Syyttäjälaitos on käyttänyt viime vuonna talousarvioesityksestä ja tulossopimuksesta poiketen siirtyviä määrärahoja syyttäjien palkkaamiseen. Mutta todellisuus on se, että nyt pannaan enemmän rahaa kuin aikaisemmin.

16.14 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustajalle hyvästä kysymyksestä. Tähän asti on ollut pidemmän aikaa niin, että siitä resurssista, jota on kyetty lisäämään vaikka poliisin puolelle, on paljon valunut todella näi-

hin ict-hankkeisiin ja toimitiloihin. Hallitusohjelmassa on sitouduttu terveisiin ja turvallisiin työ- ja toimintatiloihin kaikilla eri sektoreilla, ja totta kai on niin, että yhtäkään sisäilmaongelmaista tilaa meillä ei pitäisi olla valtionhallinnossa. Nyt jo tiedetään, että ihmisiä on sairastunut, muun muassa Oulusta on vakavia esimerkkejä tästä.

Tälle vuodelle jo viime syksyn budjetista, josta päätimme syksyllä, noin 60:stä 80:een henkilötyövuotta on tullut lisää poliisille, ja kuten mainitsin, niin osa tästä lisäyksestä on muun muassa laitettu tänne ennalta estävään työhön, ja juuri on rekrytty poliisiin lisää henkilöitä ihan kaikkiin laitoksiin. Tällä tiellä tulemme jatkamaan myös hallituksessa. Toki se riski on siinä, että kun poliisinkin kalusto, Rajan kalusto ja toimitilat tulevat tiensä päähän, [Puhemies koputtaa] niin sitä resurssia helposti saatetaan niihin laittaa, koska ne on myös pakko olla. Mutta kyllä meidän pitää henkilöstön määrää lisätä. Se on hallituksen yhteinen tahtotila.

16.15 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa julkisuudessa, ikävä kyllä, vähätellään meidän huumeongelmaa, ja jopa siellä hallituksen riveissä on ministereitä, jotka ovat muun muassa kannabiksesta antaneet koko ajan varsin sallivia näkemyksiä. [Eduskunnasta: Näin on! — Hallituksen linja! — Järkyttävää!] Kuitenkin THL:n mukaan alle 25-vuotiaitten huumekuolemat kasvavat tällä hetkellä jo neljättä vuotta peräkkäin. Huumausaineet johtavat vakaviin ongelmiin ihmisen terveydessä, työ- ja opiskelukyvyssä, romuttavat ihmissuhteita ja johtavat useimmiten rikolliseen elämäntapaan ja viimein lopuksi myöskin hengen menetykseen.

Olisin halunnut kysyä opetusministeriltä: Millä tavalla tähän ongelmaan puututaan kouluissa etukäteen? Tiedetään, että tällä hetkellä yläkouluissa joka kymmenes oppilas on sellainen, joka on kokeillut vähintään kerran kannabista, ammatillisissa oppilaitoksissa joka viides oppilas. Millä tavalla koululaitoksessa tähän asiaan pureudutaan? Annetaanko jo viides—kuudesluokkalaisille [Puhemies koputtaa] tietoa ja ennalta ehkäisevää tietoa ja myöskin vanhemmille? Miten vanhempainilloissa näitä asioita käsitellään?

16.16 **Opetusministeri Li Andersson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä haluan ensin todeta ääneen sen, että kukaan tässä rivissä, kukaan ministeri, ei ole millään tavalla vähätellyt huumeongelmaa Suomessa eikä millään tavalla vähätellyt sitä ongelmaa ja tragediaa, joka liittyy näiden nuorten huumekuolemiin.

Ne lausunnot, mitä tietyt ministerit ovat antaneet liittyen omien puolueidensa kannanottoihin, eivät ole liittyneet millään tavalla huumeiden sallimiseen, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] vaan ainoastaan siihen, että helpotetaan erityisesti nuorten hoitoon pääsyä ja alennetaan kynnystä myöskin hakeutua hoitoon.

Mitä tulee koulumaailmaan, niin on ilmiselvää, että kasvattajilla on äärimmäisen tärkeä tehtävä siinä, että myöskin omalta osaltaan edistävät nuorten terveyttä, lisäävät nuorten tietoa päihteistä, päihteiden riskeistä, päihteiden seurauksista. Ja koulu on se paikka, jossa tarvitaan lisäpanostuksia juurikin tähän moniammatilliseen yhteistyöhön, mistä äsken sanottiin, jotta me voimme huolehtia siitä, että ne nuoret, joilla on psyykkisiä ongelmia, joilla on pahoinvointia, [Puhemies koputtaa] masennusta, myöskin saavat siihen ammattilaisten tarjoamaa apua ja tukea. [Ben Zyskowiczin välihuuto]

16.17 **Heidi Viljanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Entisenä päihdetyöntekijänä, liki 20 vuotta sitä työtä tehneenä, olen kyllä kovasti otettu siitä, että täällä

kaikki yhteisesti ovat huolissaan meidän lisääntyvästä huumeongelmasta. [Sari Sarkomaa: Onko hallitus?] Toivon, että me emme ole siinä asiassa myöhässä, sillä kun sitä meininkiä on tuolla seurannut, ihan kenttätyössä, niin se on pitkän ajan tulosta. Tämä on tapahtunut pitkässä juoksussa, ja siihen olisi voitu kyllä täällä reagoida aivan varmasti jo aikaisemminkin. Kun me puhumme päihteistä, niin puhumme helposti rikollisuudesta ja rangaistuksista, ja valitettavasti hoito ja se puoli jää meillä huomiotta.

Haluaisin nyt, kun me kerran tähän olemme lähteneet, että puhumme nimenomaan rikollisuudesta — tällä viikolla on puhuttu vankiloiden turvallisuudesta — kysyä oikeusministeri Henrikssonilta, kuinka me jatkossa turvaamme sen, että jokainen vanki, joka huumeiden takia joutuu vankilaan, saa jo siellä sitä päihdetyötä riittävästi, koska silloin, jos ihmisellä on halu muutokseen, niin siihen pitää tarttua silloin, ja se halu voi syntyä myös siellä vankilassa. [Eduskunnasta: Hyvä kysymys! — Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä]

16.19 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olette, edustaja, ihan oikeassa, että on tärkeätä, että nämä henkilöt saavat myös sitä hoitoa vankiloissa, ja sitä he saavat kyllä tänä päivänä, mutta totta kai on aina niin, että on parantamisen varaa. Mutta hallitus haluaa panostaa tähän, ja onneksi meillä on nyt sellainen tilanne, että hallitus on myös myöntänyt ja eduskunta on tavallaan sen siunannut, määrärahan sille, että sellaisille henkilöille, jotka ovat syyllistyneet kerran rikokseen [Sari Sarkomaan välihuuto] ja varsinkin nuoret rikoksentekijät, joilla on huumausaineongelma, heitä varten yritetään nyt löytää projekteja, joilla me pääsemme auttamaan heitä niin, että se rikollinen toiminta loppuu, ja kun he pääsevät vankilasta ulos, eivät enää uusisi rikoksiaan ja saisivat tätä tukea. Tätä varten on myös talousarviossa nyt määräraha. Ja toivon, että kunnat lähtevät myös tähän mukaan, koska tämä tullaan nyt suuntaamaan niin, että eri kunnilla on mahdollisuus hakeutua [Puhemies koputtaa] myös näihin hankkeisiin mukaan.

16.20 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustajalle erittäin tärkeästä huomiosta, että hoito täytyy asettaa aivan keskiöön tässä kaikessa. Ihmisen täytyy päästä [Sari Sarkomaan välihuuto] nykyistä nopeammin hoitoon, ja häpeä täytyy saada pois siitä koko kuviosta, että ihmiset eivät sen takia jättäydy ulkopuolelle, että häpeävät sitä asiaa tai pelkäävät, että tulevat potentiaalisesti rangaistuksi tästä asiasta.

Poliisissa on myös hyvin vahva tällainen exit-toiminta, jolla pyritään siihen, että järjestäytyneen rikollisuuden piirissä olevat ihmiset saisivat uuden elämän, uuden mahdollisuuden täysin irti siitä rikollisesta elämäntavasta. Moni on voinut koko elämänsä elää sellaisessa elämänpiirissä, ja tämä on hyväksi osoittautunut toiminta, jota myös kerromme ylpeänä muualle maailmaan.

16.21 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Huumeita ja lääkkeitä on tarjolla lapsille ja nuorille ihan päivittäin. Niitä löytyy Snapchatista, My Storysta, niissä pyörii aivan avoin huumekauppa. Pienille alakoululaisille myydään jo huumeita. ”Ostatko?” kysytään koulujen lähistöllä, juna-asemilla, puistojen ympärillä kulkee näitä kauppiaita, 16—19-vuotiaita. He vaihtavat paikkaa, liikkuvat eri alueilla ja tiedustelevat, kuka ostaisi ja mitä. Ahdistuneisuutta ja levottomuutta lääkitään erilaisilla tänä päivänä helposti saatavilla olevilla huumausaineilla ja lääkkeillä. Kierre syvenee, se lähtee kä-

sistä, ja tilanne on silloin räjähtänyt. ADHD ja keskittymishäiriöt vaivaavat useita nuoria, mutta he eivät pääse avun piiriin, he eivät pääse lääkärille. Mitä teette sille, että ennen kuin nuoret tarttuvat näihin bentsoihin ja lähtevät käyttämään huumeita, he pääsisivät ihan oikeasti lääkärin vastaanotolle kertomaan ongelmistaan? [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä kysymys!]

16.22 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä yhteys, jonka äsken kuvasitte, on todellinen. Moni nuori, joka uupuu, tulee stressiä, saattaa ahdistua — se voi ilmetä joko mielenterveysongelmina, mielenterveyden häiriöinä tai vähintäänkin sen oireina, mutta se voi myös ilmentyä päihdepoliittisesti riskaabelilla tavalla. Nuori saattaa jäädä yhden kokeilun jälkeen koukkuun, ja tätä kautta sekä päihdepolitiikan että mielenterveystyön puolelta on löydyttävä ratkaisuja.

Eduskuntasalissa on jo paljon puhuttu siitä, miten koulujen se matala pääty pitää laittaa kuntoon, jotta lapsilla ja nuorilla on hyvin alhainen kynnys pyytää aikuiselta apua näissä molemmissa vaivoissa. Iso haasteemme on kuitenkin yhteiskunnassa se, että kun katsotaan sekä aikuisten että lasten osalta, niin myös päihdepuolella on sanottava, että meidän kynnyksemme on joskus jopa liian korkea. Pahimmillaan se onkin taloudellinen kynnys, jonka ylittämistä kunnissa ei välttämättä sallita hoitoon pääsyn ohjaamiseen, ja tämä on minusta [Puhemies koputtaa] kynnys, jota ei pitäisi sallia.

16.23 **Anu Vehviläinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää hallitusta siitä, mikä tässäkin keskustelussa on tullut esille, että tämä hallitus ei ole lieventämässä huumeiden saatavuutta eikä huumausainepolitiikkaa. Siitä kiitos teille.

Mutta sitten menen siihen samaan asiaan, mikä tässä jo tulikin esille, että itse asiassa meidän lasten ja nuorten kannalta on tärkeää, että me pystymme estämään sitä, että ei tule niitä uusia huumeidenkäyttäjiä. Eli pitää päästä ennalta ehkäisevästi antamaan sellaista tukea jo ihan lapsena, ehkä perheelle perheneuvoloitten kautta ja neuvolatoiminnan kautta, ja sitten koulussa, varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksen kautta, että niitä uusia käyttäjiä ei synny.

Mutta sitten haluaisin kysyä ministeri Kiurulta, kun hallitus on käynnistämässä tätä tulevaisuuden sote-keskus -ohjelmaa, että minkälaisia käytännöllisiä toimia siellä on muun muassa tänne päihde- ja huumepolitiikan puolelle ja ennalta ehkäisevään toimintaan lasten ja nuorten osalta.

16.24 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy kiittää valiokunnan puheenjohtajaa: te olette niin kartalla kuin vain olla ja voi. Eli olen iloinen siitä. Unohdin nimittäin sen, ja kyllä tärkeä on tämä valiokunnan puheenjohtajan kysymys. Kyllä meidän täytyy pystyä siellä etulinjassa myöskin nykyisen terveyskeskuksen toiminnassa tunnustamaan, että päihdepalveluja pitää saada, mielenterveyspalveluja pitää saada, ja tältä osin myöskin päihdepalvelujen ulottaminen sinne terveyskeskuksen etulinjaan tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskuksessa on enemmän nyt sitten sääntö kuin poikkeus. Poikkeus se on tällä hetkellä, ja tämä on saatava kuntoon. Tämän täytyy rakenteissa näkyä, että meillä päihdepalvelut ovat siellä matalassa kynnyksessä mukana.

Toinen kysymyksenne oli nimenomaan se, mitä kouluissa tehdään paremmin. Me olemme satsanneet paljon ennalta ehkäisevään työhön. Eivät siellä nämä arjen asiantuntijat,

meidän sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijät, ole läpi sormiensa katsoneet. Kyllä se palveluiden tarve on huutava, ja sinne pitäisi ulottaa myöskin selkeästi [Puhemies koputtaa] rakenteelliset hoidon elementit, jotta tämä [Puhemies koputtaa] ruuhka rupeaa purkautumaan palveluiden tarpeessa.

16.25 **Opetusministeri Li Andersson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ollaan kyllä monella tapaa asian ytimessä, eli mehän tiedämme Suomesta, miten esimerkiksi alkoholia monesti käytetään itselääkintäaineena, kun kyse on pahoista psyykkisistä ongelmista, mielenterveysongelmista, pahoinvoinnista. Samaa on nähtävissä myöskin nuorten päihteidenkäytön osalta. Siksi ne panostukset, mitä nyt tehdään oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistamiseksi kouluissa, ovat äärimmäisen tärkeitä. Hallitus on osoittanut siihen lisärahoitusta tämän vaalikauden ajaksi, ja samassa yhteydessä ollaan myöskin sovittu siitä, että tehdään sitovia mitoituksia, joiden tavoitteena on se, että voidaan vahvistaa näiden palveluiden alueellista saatavuutta ja tasa-arvoa, koska tällä hetkellä alueelliset erot ovat hyvin merkittäviä. Meidän pitää saada tämä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden hoitoketju toimimaan nykyistä paremmin, myöskin koulun jälkeen ja koulun ulkopuolella — millä tavalla meidän oppilas- ja opiskelijahuollon ammattilaiset voivat ohjata eteenpäin niitä nuoria, jotka tarvitsevat enemmän apua ja tukea ja palvelua, [Puhemies koputtaa] ja samalla huolehtia siitä, että he myöskin saavat sitä riittävän nopeasti.

16.26 **Kalle Jokinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viime vuonna huumeisiin kuoli Suomessa 261 ihmistä, heistä suurin osa nuoria. Ne ovat valtavia tragedioita heidän läheisilleen ja perheilleen. Ja mikä on hallituksen ministerien vastaus tähän kysymykseen? Kolme hallituksen keskeistä ministeriä, opetuksesta, turvallisuudesta, sosiaali- ja terveystoimesta vastaavat ministerit pitävät huumemyönteisiä lausuntoja julkisuudessa. [Eduskunnasta: Järkyttävää! — Markus Mustajärvi: Väärä todistus!] Jopa yksi puolueista, vihreä puolue, on linjannut puolueohjelmissaan, [Markus Mustajärvi: Väärä todistus! Ei pidä paikkaansa! — Välihuutoja eduskunnasta] että kovienkin huumeiden käytön rangaistavuudesta ja pienen määrän hallussapidosta pitäisi luopua. [Eduskunnasta: Vakava asia!] Teillä on nyt valta vaikuttaa tähän huumekuolemien vahvaan kasvuun. Ottakaa se valta ja vastuu, tehkää konkreettisia toimia, jotta tänä vuonna ei enää kuole huumeisiin Suomessa näin paljon. Mitä konkreettisia toimia te aiotte tehdä näiden huumemyönteisten lausuntojen sijaan? Saadaanko hallitukselta yksimielinen kanta, yksimielinen huumestrategia, johon me voimme luottaa? [Puhemies koputtaa] Nyt hallituksen viesti on varsin sekava ja kaksitahoinen.

16.28 **Valtiovarainministeri Katri Kulmuni** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tässä on todettu, tämä hallitus ei ole dekriminalisoimassa huumepolitiikkaa, ei lieventämässä huumelainsäädäntöä. Tämä on hallituksen kanta. Ja niistä toimista, joista ministerit ovat tässä omista salkuistaan ja omalta osaltaan kertoneet — voin lisätä niihin esimerkiksi sen, että Tullin toimintaresurssejahan on tälle vuodelle lisätty 3,3 miljoonaa moderniin tekniikkaan liittyen, että siellä rajalla saadaan paremmin kiinni kaikki se epäasiallinen tavara ja laittomuus, mitä siellä on. Poliisin määrärahoja on lisätty ja myös sosiaali- ja terveyspalvelujen, kaikkia niitä palveluita, joita tässä on käyty läpi — vaikkapa nuorten harrastamiseen liittyvien toimintaedellytysten parantamiseen, ettei kukaan edes ajautuisi tämänkaltaiselle polulle. [Jukka Gustafsson: Hyvä vastaus, oikein hyvä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt tästä aihealueesta enää yksi kysymys ja sen esittää aihealueen nostanut edustaja Niikko.

16.29 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä aihe on meille yhteinen. Meidän täytyy eduskunnassa tehdä kaikkemme, jotta me saamme suojeltua lapsiamme huumeidenkäytöltä ja päihdeongelmilta, ja meillä on vielä paljon tehtävää. Me olemme tässä eduskunnassa keskustelleet jopa semmoisista kysymyksistä kuin odottavat äidit, jotka käyttävät huumeita. Heitä ei saada pakkohoitoon, ja siihen liittyy monta syytä, miksi tämmöistä lainsäädäntöä ei ole tehty. Ja sitten on alle 18-vuotiaitten lasten huumeidenkäyttö, heitäkään ei pakkohoitoon saada. Ironista kyllä on, että jos he eivät käy koulua, heidät saadaan kyllä laitokseen sisään — sen takia, ettei koulussa käydä — mutta huumeidenkäyttö ei ole vielä sellainen riski, jostain syystä. Kysynkin muutaman kysymyksen ministereiltä:

Ministeri Henriksson, olen kiitollinen siitä, että lisäätte resursseja vankilasta vapautuvien palaamiseksi arkeen ja heidän päihdehaittojensa pienentämiseksi. Mutta kuitenkin, voisitteko harkita sitä — itsekin olen tehnyt toistakymmentä vuotta vankilasta vapautuvien parissa työtä — että kun järjestöt pystyvät toimimaan tässä paremmin kuin kunnat, niin ohjaisitte sen rahan järjestöille? He pystyvät 24/7-periaatteella vertaistuenomaisesti [Puhemies koputtaa] tukemaan näitä henkilöitä.

Ja vielä lopuksi, puhemies, ministeri Kiurulle se, että [Puhemies koputtaa] tämä on yhdenvertaisuuskysymys, että joka kunnassa päästään yhdenvertaisesti hoitoon, kun sitä haetaan, ja nyt se ei toteudu. Mitä teette tälle asialle?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Kiuru.

16.30 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kun on näitä toimia esitelty, niin erilaisia tehtäviä on edessä. Ja myös, kun oli tämä edustaja Niikon toive siitä, että hoitoon pääsisi paremmin, se on ihan selvä, että tämä ei voi enää toteutua näin kuin nykyään. Siltä osin olen kutsunut myöskin tämän pyöreän pöydän hengen nimessä järjestöjä ja muita tahoja käymään keskustelua siitä, mitä meidän pitäisi tehdä hoidon vaikuttavuuden parantamiseksi ja hoitoonpääsyn ja saatavuuden parantamiseksi. [Sari Sarkomaan välihuuto] Nämä toimet täytyy tehdä nyt heti, kun meillä on tämä iso rakenteellinen ja sisällöllinen paketti auki ja se sisältöuudistus, jolla sosiaali- ja terveyskeskusten toimintaa uudistetaan. Mutta tärkeää on myös se, että me kokoamme yhdessä voimat. Hallitukselta on tulossa ensinnäkin valtioneuvoston tuleva periaatepäätös huumausainepolitiikan linjauksista, se päivitetään vielä tänä vuonna. Ja valmistelutyö myös päihdestrategian päivittämiseksi on käynnissä, ja olemme lähteneet siitä, että sekin saataisiin vuonna 2020 valmiiksi. Kyllä näitä toimia [Puhemies koputtaa] tulee ja tämä ilmiö otetaan tosissaan. [Eduskunnasta: Vaikka terapiatakuu! — Sari Sarkomaa: Entäs terapiatakuu?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tämä aihekokonaisuus on nyt tällä erää loppuun käsitelty, ja siirrytään seuraavaan aiheeseen.